

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.
Oglasti: enostojna mm vrsta
enkrat 50 para, večkrat popus

JUGOSLAVIJA

Uredništvo:
P. n. Licealna knjižnica
Pavšalni franko.
Woltova ulica 1/A. Telefon 308.
Ljubljana.
Uprava:
rg 8. Telefon 44.
opisi se ne vračajo.
njem je priložiti znana
za odgovor.

Seja ministrskega sveta.

AKT PRINCA GJORGJA SE IZROČI KRALJU ALEKSANDRU V ODLOČITEV. MINISTER NINČIČ POROČA O SVOJEM POTOVANJU.

Beograd, 26. septembra. (Izv.) Danes dopoldne je bila v ministrskem predsedništvu seja ministrskega sveta. Na razpravi je bila zadeva ureditve položaja kraljeviča Gjorgja. Po dolgi debati, ki je končala ob pol 2. popoldne, je sklenila vlada, da izroči ves akt o tej zadevi kralju Aleksandru s prošnjo, naj čimprej skliče kronski svet. Vlada predlaga sklicanje kronskega sveta, obenem pa tudi, naj se proti princu Gjorgju uporabijo ostreje

odredbe v zmislu točke 5 dvornega statuta (izključenje z dvora na daljšo dobo). Nato je minister za zunanje posle dr. Ninčič poročal svojim kolegom o uspehu svojega potovanja v Pariz in London in o konferencah, ki jih je imel z vodilnimi francoskimi in angleškimi državniki v vprašanju bližnjega vzhoda. Na prihodnji seja ministrskega sveta bo zunanji minister dr. Ninčič nadaljeval svoje poročilo.

Debate o uradniških prejemkih brez pozitivnih sklepov.

Beograd, 26. septembra. (Izv.) Finančni odbor je imel danes sejo, na kateri je razpravljalo o dodatkih na prejemke častnikov in poštinih uradnikov. Debata je trajala dolgo in je končala brez pozitivnih sklepov. Splošno prevladuje mnenje, da se morajo hkrati zvišati doklade vsem državnim nameščencem. Razen tega je finančni odbor

imel razpravljati tudi o zakonskem načrtu, s katerim naj bi se prejemki državnim uradnikom urejevali avtomatično. Soglasno je opažati mnenje, da je treba istočasno rešiti tudi to vprašanje. Nato je finančni odbor odobril nekaj kreditov ministrstvu za promet za nabavo železniškega materiala.

Hrvatski blok na razstanku.

NAPOVEDANA SEJA HRVATSKEGA BLOKA SE NI VRŠILA. — OBSTRUKCIJA HRVATSKE ZAJEDNICE. — SELJAKI NEZADOVOLJNI Z RADIČEVO POLITIKO.

Zagreb, 26. septembra. (Izv.) V soboto bi se imela vršiti seja hrvatskega bloka, v nedeljo pa sestanek posameznih organizacij Radičeve stranke. Kako se doznava naknadno, ni prišlo vsled vedno pogostejše se pojavljajočih nesoglasij v soboto do nobene formalne seje hrvatskega bloka, takozvanega Narodnega predstavništva hrvatske večine, ker ni Stjepan Radić, uvideljski splošno razpoloženje, otvoril seje niti formalno in je prišlo le do neobvezne izmenjave misli. Ker ni bilo prave seje, tudi ni moglo priti do kakih sklepov. Zato je hrvatska zajednica, to je mešanski del hrvatskega bloka, imela svojo posebno sejo. Na nedeljskem se-

stanku Radičeve stranke v Music Hallu ni bilo mnogo udeležencev. Radić je šel hitro preko izstopa poslanca dr. Hauslerja in je le napovedal, da bo stranka samostojno nastopila pri bodočih volitvah. Radić je zopet obljubljal, da je udeležitev njegovega programa zelo blizu. Pri volitvi novega predsednika stranke se je razvil hud boj, v katerem se je nezadovoljstvo z vodstvom pokazalo zelo očitno. Za podpredsednika je bil zopet izvoljen Predavec. Radićev apel na kmete, naj prispevajo večje denarne zneske, je na seljake neugodno uplival in je pri njih vzbudil zelo veliko nejevoljo.

Orientsko vprašanje.

TURSKA KONJENICA V NEVTRALNI DARDANELSKI CONI.

Carigrad, 26. septembra. (Izv.) Turška konjenica, ki se je včeraj pod varstvom bele zastave umaknila iz Erenkōja v nevtralnico cono, se je danes vrnila, in sicer v jakosti 2000 mož. Angleška kolona je zapustila Čanak, da zasede na pol poti proti Čanaku postojanke, ki so ugodne zanj. Kolona je pripravljena na vse možnosti.

VENIZELOS NAJ STAVI GRŠKEMU NARODU SVOJE MOČI NA RAZPOLAGALO.

Pariz, 26. septembra. (Izv.) »Chicago Tribune« poroča iz Aten: Grška vlada je sklenila apelirati na Venizelosov patriotizem in ga naprositi, naj stavi svoje moči na razpolago grškemu narodu.

GRČIJA PROSI VENIZELOOS ZA DIPLOMATSKO ZASTOPSTVO.

Atene, 26. septembra. (Izv.) Zadnje seje ministrskega sveta so bile jako barne. Končno so se ministri sporazumeli, da vprašajo Venizelosa preko člana njegove rodbine, ali bi hotel prevzeti zastopstvo Grčije pri diplomatskih pogajanjih v vprašanju bližnjega vzhoda. Vendar ni verjetno, da Venizelos prevzame to nalogo.

TURŠKI MIROVNI POGOJI.

London, 26. septembra. (Izv.) Reuters urad javlja iz Carigrada: Za-

stopniki angorske vlade so izjavili, da morejo služiti izjave zaveznikov za podlago bodočih razpravljanih, pristavili pa so, da so določbe glede demilitarizacije morskimi ožini v Marmarskem morju in v gotovih delih Trakije nezdržljive s popolnim izvrševanjem turške suverenosti. Turški zastopniki vztrajajo na tem, da je treba vse države ob Črnem morju vprašati za mnenje glede statusa morskimi ožini. Dostavili so tudi, da morajo zavezniki ukiniti svoje vojaške akcije, ako prenehajo Turki z vojno.

TURKI NAGAJAJO OB DARDANELAH.

Carigrad, 26. septembra. (Izv.) Vrhovni komisarij zaveznikov držav so se posvetovali o vprašanju zasedbe Erenkōja. General Pella je Mustafa Kemal pašo brzojavno naprosil, naj odredi, da se Erenkōj izprazni.

ANGLEŠKA OJAČENJA V CARIGRADU.

London, 26. septembra. (Izv.) Angleška vlada neprestano pošila ojačenja svojim četam v Carigradu.

MUSTAFA KEMAL PAŠA ZAHTEVA TRAKIJO.

Carigrad, 26. septembra. (Izv.) Mustafa Kemal paša je odklonil predlog, naj se Trakija do končnoveljavne odločitve stavi pod upravo društva narodov ali Francije. Vztraja na tem, da nacionalisti takoj prevzamejo Trakijo.

SPLOŠNA ZAHTEVA PO PARLAMENTARNEM ODBORU ZA ZUNANJE STVARI.

Beograd, 26. septembra. (Izv.) V parlamentarnih krogih prevladuje brez razlike strank vedno bolj mnenje, da je treba vsled slabega vodstva naše zunanje politike ustanoviti parlamentarni odbor za zunanje stvari, da se tako ustrezne splošni zahtevi.

MINISTER ZA PRAVOSODJE DR. MARKOVIĆ V PARIZU.

Pariz, 26. septembra. (Izv.) Jugoslovanski minister za pravosodje dr. Marković je došel semkaj, da se posvetojuje s francosko vlado in obnovitvenim odborom o različnih vprašanjih, ki se tičejo zlasti Jugoslavije.

PAŠIĆ V BEOGRADU.

Beograd, 26. septembra. (Izv.) Kakor se doznava iz poučenih krogov, se povrne ministrski predsednik Pašić v Beograd v sredo zvečer s svojega potovanja v Pariz.

POVRATEK PREDSEDNIKA NARODNE SKUPŠČINE V BEOGRAD.

Beograd, 26. septembra. (Izv.) Za petek pričakujejo povratka predsednika narodne skupščine dr. Ivana Ribarja v Beograd.

NAMIŠLJENI JUGOSLOVANSKI VOJAŠKI VPOKLIC?

Praga, 26. septembra. (Izv.) »Narodni Listy« javljajo iz Beograda, da je jugoslovanski vojni minister, kakor se govori v političnih krogih, poklical pod orožje 30.000 mož, ki naj odidejo v Makedonijo, ker hoče biti država pripravljena na vse možnosti.

DR. NINČIČ ZASTOPNIK MALE ANTANTE V DRUŠTVU NARODOV.

Zeneva, 26. septembra. (Izv.) Kakor se govori v krogih, ki stoje blizu društva narodov, bo kot zastopnik male antante v svet društva narodov imenovan jugoslovanski zunanji minister dr. Ninčič in ne češkoslovaški ministrski predsednik dr. Beneš.

DR. BENEŠ ODKLONIL KANDIDATURO V SVET NARODOV.

Zeneva, 26. septembra. (Izv.) »La Suisse« javlja v svoji včerajšnji številki: Češkoslovaški ministrski predsednik dr. Beneš, katerega izvolitev v svet zveze narodov je bila zagotovljena, je kandidaturu v imenovanju svet odklonil.

RAVNATELJ DRUŽBE ZA GRADNJO ŽELEZNIC V BEOGRADU.

Beograd, 26. septembra. (Izv.) Semkaj je došel g. Pollend, generalni ravnatelj družbe za gradnjo železnice in pristanišč v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ta gospod namerava v naši državi organizirati potrebna predela. Družba se je, kakor znano, ustanovila na podlagi dogovora o posojilu za gradbo jadranske železnice.

BREZUPEN POLOŽAJ ČEŠKE PORCELANSKE INDUSTRIJE.

Praga, 26. septembra. (Izv.) Kakor poroča »Prager Tagblatt« iz Heba, bo položaj porcelanske industrije koncem tega meseca brezupen. Ta čas ustavijo svoje obratovanje skoro vsa podjetja te stroke, ki bodo morala pogasiti svoje peči. Radi tega bo brez posla in kruha okoli 17.000 delavcev.

TRGOVINSKA POGODBA MED POLJSKO IN AVSTRIJO PODPISANA.

Varšava, 26. septembra. (Izv.) Danes je bila tu podpisana trgovinska pogodba med Poljsko in Avstrijo.

Borzna poročila.

Curih, 26. septembra. Berlin 0.375, Newyork 535.25, London 23.65, Pariz 40.80, Milan 22.90, Praga 16.80, Budimpešta 0.215, Zagreb 1.825, Bukarešta 3.20, Dunaj 0.0075, avstrijske krone 0.00875.

Praga, 26. septembra. Dunaj 0.04125, Berlin 2.16, Rim 135.25, Budimpešta 1.25, Pariz 243.50, London 141, Newyork 31.75, Curih 598.50, avstrijske krone 0.04375, italijanske lire 134.25.

Zagreb, 26. septembra. Devize: Dunaj 0.0088—0.0093, Berlin 4.65—4.925, Bruselj 483—491, Budimpešta 2.50—2.90, Bukarešta 41.50—43.50, Italija 278—283, London 290.70—296.70, Newyork 66—67, Pariz 502.50—510.50, Praga 206—210, Švica 0—1241, Varšava 0.95—1.05. Valute: Ameriški dolarji 64.50—66.50, avstrijske krone 0.091—0, češkoslovaške krone 200—208, angleški funti 287—295, francoski franki 0—495.50, nemške marke 4.75—0, romunski lei 40—0, švicarski franki 1200—1240, italijanske lire 277—0.

Pred lastnim ogledalom.

Ce bi bilo vse idealno v našem javnem življenju, tedaj bi se morali boriti za ideje, za načela, kakor so nekoč pri nas temu rekli. Osebnih spori, bitenja, intrige, onemogočevanja bi bila izključena, šlo bi samo za politična načela, veliko besedo bi imeli predvsem strokovnjaki, čustva in strasti bi se omejila na malenkostni obseg. Odločevala bi hladnost in razum.

Tako izgleda seveda le idealna poteza po zraku. Naše javno življenje, naša realnost je popolnoma drugačna. Tu ni na eni strani eno stališče, na drugi pa protistališče, nego tukaj bivajo poštenjaki, tamkaj pa inteligenti malopridneži.

Vsaj sploh pravilo: da je politika zmes inteligence in malopridnosti, torej kraiko: politika — sebična, perldna inteligenca.

Toda to, kar je ideal, je le tedaj smešno, kadar se istoveti z resničnostjo. V tem slučaju govorimo opolitičenih navidezih, ki mislijo, da je v politiki vse tako, kakor je zapisano v tem ali onem uvodniku, v tej in oni izjavi tega ali onega voditelja. Če pa pogledamo našim političnim maniram pogumno in odkrito v oči, tedaj moremo zapaziti veliko razliko, ki zija med politikom, kot idealnim, strokovnim delovanjem za poboljšanje in napredovanje naših javnih, gmotnih in duševnih zadev ter med politikom kot ogabnim okuževalnim bojem za osebne koristi in oblastne časti.

Kdor je odkrit, pa najsi je še tako zagrizen strankar, bo moral priznati, da smo v našem javnem življenju, nehoti recimo, zabredli zelo nizko. Med strankami ni medsebojnega spoštovanja, vsevpriek je korupcija ali štreberstvo, tako se vsaj govori in piše. Izgleda, kakor da smo vsi pozabili, da bi moral lebdeti nad vsemi strankarskimi in bojnimi razdori skupni politični ideal, zajedniška norma javnega življenja; da se namreč bolj in bolj približujemo idealnemu stanju javnega delovanja in politične tolerance. Brez politične tolerance in medsebojnega osebnega in načelnega spoštovanja ni mogoč zdrav narodov napredek. Toda ne samo narodov napredek je ogrožen, tudi stranke same so neminovno izpostavljene nepreglednim krizam in sporom.

Najlepši primer, kako izgleda stranka za kulisami, kakih metod se stranka poslužuje v boju proti nasprotnikom, kako nizko smo padli v zadevah politične tolerance in moralnega javnega obnašanja, torej kako otopela je z eno besedo vest in poštenost javnega udejstvovanja, kaže razdor, ki je nastal v demokratski stranki med Pribičevićem in Davidovićem.

Vsako, ki nepristransko gleda na razvoj prilik, ki so dovedle do zagrebskega kongresa, ki premotri namene udeležnikov in govore voditeljev, si bo priznal, da vse skupaj ni enostavna nizka intriga (kajti za intrige so potrebni bolj ožji krogi ljudi, kakor pa so bili zbrani v Zagrebu), temveč da je tamkaj delovala enotna zavest, dolžnost zrelih ljudi, med temi osebnosti, kakor Ljuba Davidović, sam šel demokratske stranke, ki se je zavedal načelnega pomena zagrebskega zborovanja za usodo države in naroda.

Kaj se je sedaj zgodilo v demokratski stranki? Metode ostrega boja, brezobzirnega izprevračanje dejstev, osebnih klevet, ostudnega maktjelavlizma, je sedaj en del njenega tiska začel uporabljati proti udeležnikom demokratskega kongresa. Torej osebe, ki so se nedavno bile čiste in ki so se brnile z najvišjimi pridrevniki pred opozicijskimi kritikami, se sedaj napadajo, se blatijo in se jim podikajo spletkarski, torej nečedni nameni. Zopet mesto boja za načela, mesto nekoliko truda, da se izluščijo politična stališča in da se pobližajo njih slabe strani, razvnetje osebnih strasti.

Zakaj smo to navedli kot krčič dokaz današnjih političnih prilik v naši državi? Samo zato, da razvidimo, kako niso v nevarnosti samo nasprotniki, temveč celo pristaši ene in iste stranke, ako se nadaljuje z dosedanjimi metodami.

Ssedanjim bojem so mladini in Pribičevići sami pogledili v ogledalo, ki so je držali pred nasprotnimi strankami. Sami začenejo blatiti, kar so nedavno povzdigovali v deveta nebesa, trkajoč pri tem na prsa svojega poštenja, vesti in narodnega edinstva.

Tako je torej tudi na tem primeru dokazano, kam zaidemo z današnjimi metodami politične nelojalnosti in netolerance. Z istim orožjem razjedajo ednice ljudi, katere so še nedavno smatrali kot občevanja zdravih, moralnih oseb, borečih se samo za ideje, in se za kake! — za ideje narodnega in državnega edinstva!

Narodi morajo razorožiti ali pa jih dolgovi uničijo.

Zeneva, 26. septembra. (Izv.) Društvo narodov se je na današnji plenarni seji bavilo z vprašanjem razorožitve. Angleški delegat lord Robert Cecil je naglašal kot poročevalec tretje komisije, da mora washingtonski dogovor o razorožitvi na morju prodreti tudi pri onih državah, ki niso bile zastopane v Washingtonu. Zaradi tega naj se skliče mednarodna konferenca, katere naj se udeležijo tudi one države, ki niso zastopane v svetu društva narodov. Lord Robert Cecil je prešel nato na vprašanje razorožitve na kopnem in je razlagal vzroke za potrebo splošne mirovne garancijske pogodbe, katero podpisajo lahko vse države, ne da bi se nanje izvajal kak pritisk. Narodi morajo začeti razoroževati, ali pa jih bodo splošni dolgovi vse uničili. Italijanski delegat Scialoja je poudarjal, da se politika Italije že od nekdaj opira na zahtevo, naj bi se čimprej dosegla prava rešitev vprašanja vojnih odškodnin v zvezi z medzavezniki dolgovi. Italija najtopleje podpira tozadevno resolucijo, ki sta jo predlagala lord Cecil in Jovenel, ker pomenja začetek moralne razorožitve. Francoski delegat Jovenel je izjavil, da je glavna stvar, da zagotovi mirovna garancijska pogodba vsem narodom, ki imajo dobro voljo, resnični mir. Francija dokazuje svojo dobro voljo s tem, da je predlagala, naj se oboroževanje zniža na stavež iz leta 1913 in da se trudi, čimprej rešiti vprašanje vojnih odškodnin in

medzavezniki dolgov. Francija bo z veseljem pozdravila splošno mirovno garancijsko pogodbo in storila svojo dolžnost.

VSİ SO Z BESEDO ZA RAZOROŽITEV!

Zeneva, 26. septembra. (Izv.) Na popoldanski plenarni seji društva narodov je izjavil zastopnik Japonske, da je njegova vlada pripravljena, vzeti energično razorožitev na kopnem v svoje roke. O razorožitvi na morju se je že razpravljalo na konferenci v Washingtonu. Govornik pozdravlja, da je dobila stalna mešana razorožitvena komisija nalogo, naj nadaljuje svoje delo. Želi, da se na podlagi poročila ustvari ozračje miru. Belgijski delegat Hymans je dejal: Mi vsi si želimo trajnega, močnega miru in moramo zaradi tega skleniti zavarovanje na mir v našo lastno varnost. Fisher (Anglija) je rekel, ako so prebivalci Velike Britanije posegli v svetovno vojno, se je to zgodilo iz moralnih razlogov. Govornik se je nato dotaknil vprašanja vojne odškodnine in je dejal, da ima Francija pravico do odškodnine in da je Nemčija gotovo primorana plačati. Varnost trgovinske plovbe omogoča razorožitev na morju šele tedaj, ko pridemo v ozračje, ki ne trpi več vojne.

Ustanovitev avstr. narodne banke.

Dunaj, 26. septembra. (Izv.) »Staats-Korrespondenz« objavlja mnenje finančnega komiteja društva narodov o načrtu ustanovitve avstrijske notne banke. Komite sodi namreč, da tvori načrt ustanovitve notne banke, ako se izpremeni v zmislu predlogov, ki se ravnokar razpravljajo in sledečih priporočil, koristen, da, neobhoden del potrebnih ukrepov za obnovo Avstrije. Vendar pa je komite mnenja, 1. da je nameravana glavnica v znesku 100 milijonov zlatih kron vsekakor previsoka, 2. da se orusti zjamčenje bančne glavnice in odgovarjajočega obrestovanja tega kapitala po državi, vsled česar bi se carinski dohodki obremenili s hipoteko na prvem mestu. Ta izprememba bi bila mogoča, ako se sprejmejo drugi

predlagani ukrepi za obnovo avstrijskih financ. 3. Bančna glavica naj se spravi skupaj s privatnim popisovanjem. Ako se porabi javni denar, naj se na državo odpadajoči del kolikor hitro mogoče odda zasebnikom. 4. Dosedanja določba, da mora vlada potrditi generalne svetnike in njihove namestnike, ki jih izvoli občni zbor, naj se črta. Komite želi naglašati, da more notna banka koristiti obnovi kreditne organizacije Avstrije le tedaj, ako se izvedejo energične reforme, ki so potrebne za vzpostavitev ravnotežja v državnem proračunu in ako se dosežejo krediti, ki so neobhodno potrebni za prehodno dobo. In celo tedaj se more končni uspeh banke zagotoviti, ko se gospodarski položaj Avstrije vidno boljša.

Jugoslovanska kraljevina SHS.

Na zagrebškem kongresu se je med drugim govorilo tudi o nazivu naše države. Ostro se je kritiziralo sedanje ime, ki očitno izraža vse prej, kakor pa narodno in državno edinstvo iz notranjega in zunanjega stališča dosežena stvar in da to državno edinstvo zasluži enoten naziv. S takim enotnim nazivom ni seveda preudržano, ali naj je narod, ki prebiva na ozemlju jugoslovanske države v vseh svojih drobcih etično enoten, kar se gotovo ne more reči, recimo o naših nemških in madžarskih ter drugih manjšinah. Čim pa se državno edinstvo prizna, se mora priznati tudi nujnost in potreba kratkega in enotnega naziva te nove državne tvorbe. Predvsem prihaja v poštev ime »Jugoslavija«, ki se je že udomačilo ne samo v notranjem jezikovnem prometu, temveč tudi v mednarodnem častniškem svetu. Italijani pišejo samo o »Jugoslaviji«, ki se je že udomačilo ne samo v notranjem jezikovnem prometu, temveč tudi v mednarodnem častniškem svetu. Italijani pišejo samo o »Jugoslaviji«. Francozi ravnotako, Angličani sledijo njihovu vzgledu, če se že ne spozabijo z imenom Srbija. Velika verjetnost govori zato, da bo obveljalo ime »Jugoslavija«, kot naš državni naziv. Narod pa, ki to državo vzdržuje,

torej nje državljani se bodo imenovali »Jugoslavlani«. Zanimivo je, kako so politiki iznajdljivi s posredovalnimi predlogi, ko gre za tako važno stvar, posebno, ako se upošteva, da je veliko strank in politikov v Jugoslaviji, ki se protivijo enotnemu državnemu imenu. Med temi se nahaja tudi radikalna stranka, ki je v prvi vrsti forsirala današnje ime »Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev«. Stojan Protić, drugače izredno bistra glava srbskih radikalcev, je sedaj izmislil novi naziv in sicer naj bi se naša država imenovala »Jugoslovanska kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev in polagoma bi se pri vseh udomačilo ime »Jugoslovanska kraljevina«. Mi pa vendarle vztrajamo na nekompromisnem stališču, da se naša država imenuje kratko in jedrnat »Jugoslavija«, njeni državljani pa »Jugoslavlani«. S tem bodo odpravljene vse homatije in meglenosti narodnega edinstva. V državnih zakonih je vtemeljeno in predpisano v vse natančnosti državno edinstvo, katero je vsakdo dolžan spoštovati. Narodno edinstvo pa obstoja v tem, da se vsi zajedno trudimo razviti našo kulturo in spraviiti jugoslovanske državljane do kulturnega in civiliziranega ugleda pred inostranim svetom.

temveč v kak drugi državi. Na Dunaju se bo nahajal samo eden zastopnik, ki pa ne bo pripadnik nobene izmed sedmih držav. Projekt dosedaj še ni gotov, je pa verjetno, da se bo izpeljal na ta način.

Ce se bo avstrijski problem tekom tega zasedanja društva narodov rešil, bo to gotovo pomenilo velik dobiček

za vso srednjo Evropo, in sicer gospodarski in politični dobiček, ki bo mnogo pomagal k odstranjenju splošne krize. Na tem pa nimajo interesa samo na Avstrijo meječe države, temveč tudi velesile. Vsled tega mora pomagati vsak po svojih močeh in v okvirju svojih interesov.

zasebne ali ožje interese otm za širjo skupnost, katere konečno tudi služi posamezniku.

Gospod Pirkmajer je pri tem gotovo mislil na mladine v JDS. Kdo povzroča pri nas večjo nevarnost za državo, kot Pribečević-Zerjavov režim, ki zgolj iz strankarsko-osebnih namenov zapostavlja interes skupnosti in s tem ustvarja razmere, ki rušijo edinstvo in vero v državo.

Ljudsko glasovanje proti zakonu o zaščiti države v Švici.

Na včerajšnjem ljudskem glasovanju je bil zakon glede izpremembe zveznega kazenskega zakonika o hudodelstvih zoper ustavni red in notranjo varnost odklonjen s 374.000 proti 300.000 glasovom.

Mednarodna jamstva za avstrijske kredite.

Včeraj popoldne je imel finančni komite daljšo sejo. Nato se je sestala avstrijska komisija sveta društva narodov pod predsedstvom angleškega delegata lorda Balfourja. Na tej seji so bili predloženi načrti glede neodvisnosti in nedotakljivosti Avstrije. Na podlagi teh načrtov bodo jutri državnopravniški izvedenci z avstrijskimi zastopniki izdelali definitivni predlog. Komisija je potem razpravljala o poročilu glede razdelitve jamstev. Sklenila je, naj vsaka država, ki je zastopana v avstrijski komisiji, namreč Anglija, Francija, Italija in Českoslovaška prevzame garancijo za 20% posojila, ki naj se dovoli Avstriji. Ostalih 20% se rezervira za udležbo onih držav, ki niso zastopane v komiteju petorice. Celokupno posojilo, v katerega so všteti že dovoljeni krediti, se zviša od 520 na 560 milijonov zlatih kron. Prihodnja seja avstrijske komisije bo v sredo popoldne.

Srednjeevropski problemi pred društvom narodov.

Zadnje zasedanje društva narodov, katero še vedno traja, je poseglo precej globoko tudi v srednjeevropske razmere. Da se mora baviti društvo narodov s srednjeevropskimi problemi, je popolnoma naravno. Predvsem leži vzrok v dejstvu, da so sukcesivne države prevzele marsikatero mednarodno obveznost, tako na primer v vprašanju narodnostnih manjšin, ki je podrejeno naravnosti kontroli društva narodov. Na drugi strani pa so se razmere v srednji Evropi po vojni bistveno spremenile, nastala je cela vrsta novih držav, ki nimajo nikake tradicije in nastali so problemi, ki se morejo rešiti le mednarodnim putem. Poleg vprašanja narodnih manjšin je za društvo narodov izmed srednjeevropskih problemov najvažnejše sprejem Madžarske v društvo narodov in rešitev Avstrije.

Da bo Madžarska sprejeta v društvo narodov, o tem ni nikdo dvomil. Danes je situacija precej drugačna, kot je bila pred dvema leti in preje je bilo za pričakovati, da nekatere večje države ne bodo prošle za sprejem, kakor pa da bi bila katera odbita. Države namreč s podpisom pakta o zvezi narodov prevzamejo tudi gotove obveze, ki jim niso vedno prijetne. Kakor izgleda, da ostala edina Nemčija, ki ni pripravljena stopiti v društvo narodov ter s tem prostovoljno pritrčiti mirovnim pogodbam, ker bi ne smela več trditi, da ji je bil mir vsiljen. Gotovo je sicer, da nudi članstvo pri društvu narodov tudi gotove ugodnosti, katere pa velike države lahko pogrešajo. Poleg tega je mala antanta na praški konferenci sklenila, da se ne bo upirala sprejemu Madžarske v društvo narodov, temveč da bo porabila priliko za zopetno potrditev mirovnih pogodb in deklaracije, katero je izdala ob priliki puča Karla Habsburga. To se je tudi zgodilo in grof Banffy je moral izjaviti, da bo Madžarska storila vse, kar ji predpišeje mirovne pogodbe in je moral potrditi veljavnost protihabsburške deklaracije, ki je na ta način zopet bila mednarodno potrjena. Vsaka nova

habsburška afera bi pomenila kršitev prostovoljno potrjenih pogodb in da bi vsaka propaganda proti mirovnim pogodbam pomenila propagando proti prostovoljno sprejetim določbam. To pomenja, da so ničevi zadnji madžarski izgovori in da mora slediti za vsako kršitvijo takoj tudi kazni.

Avstrijski problem še ni rešen, vendar pa se zdi, da bo kmalu rešen. Splošno je znano, da je zadnja Selplova pot v Prago, Berlin in Italijo politično resno komplicirala ves problem. Takoj so se pojavile vesti, ki so slikale Avstrijo kot žrtev treh tekmecev: male antante, Italije in Nemčije. Mala antanta je že proglasila, da ne bo na nikak način izkoristila avstrijske krize in ravno tako gotovo je tudi, da ne bo kršila po mirovnih pogodbah uveljavljenega stanja Nemčija. Italija je oficijelno nekolikrat zagotovila Prago in Beograd, da se bo vestno držala vseh mirovnih pogodb. Vendar pa so se kljub temu vzdrževale vesti, da pride k nekaki carinski ali celo novčeni zvezi med Avstrijo in Italijo. Za političnega gledalca je bilo seveda jasno, da teh italijanskih načrtov ni smatrati za resne, ker bi na eni strani morala Italija prevzeti na svoje rame prevelika bremena, na drugi strani pa bi se tako dalekoosežen načrt ne mogel uresničiti brez odpora ostalih interesiranih držav. Italijani so bili opozorjeni, da bi ne gledale njihovega početja mirno niti velesile.

Taka je bila situacija avstrijskega vprašanja pred zasedanjem društva narodov. Na tem zasedanju se je govorilo o Avstriji jako prijazno do onega trenutka, ko je prišlo do konkretnega vprašanja, kdo da naj nosi žrtve. Konkretna rešitev avstrijskega problema se je prepustila zastopnikom velike antante Angliji, Franciji in Italiji, h katerim je bil pozvan tudi zastopnik Českoslovaške. Kolikor je izdal dunajski tisk, bo dobila Avstrija 520 do 650 zlatih kron na posodo, zakar pa se bo morala podvreči točnim predpisom za nadalje svoje gospodarstvo, ki jih bo izdala mednarodna kontrola. Kontrolna komisija se ne bo nahajala na Dunaju,

Premog iz Trbovelj.

Kdor zasleduje našo časopisno borbo za in proti posameznim izrodokom kapitalističnih družb v Sloveniji, osobito Trboveljske družbe, bo morebiti prišel na misel, da smo sami mi Slovenci tako strastni zagovorniki socialne pravičnosti in tako neusmiljeni obsojevalci človeškega izkoriščanja. Ta čut pa nikakor ni omejen samo na Slovence. Poznajo ga tudi bratje Hrvati, posebno pa Srbi, kojih časopisje nastopa vse drugače proti kričnim in očitnim socialnim krivicam in javnim skandalom, kakor pa naše slovensko. Znano je, kako je celo »Demokracija«, glavno glasilo demokratske stranke, nastopila proti naši Trboveljski družbi in to z izrazi, ki so bili vse prej, kakor pa omiljeni in obzirni. So pač stvari, o katerih kričeči krivičnosti ne moreš govoriti umirjeno. Nov primer takega ogorčenja je prinesla sedaj beograjska »Politika«, ki piše pod zaglavjem »Premog iz Trbovelj« nastopno o tem našem kapitalističnem podjetju:

»V nekaj dneh se bodo začeli v Beogradu razgovori med ministrstvom saobračaja in predstavniki uprave družbe premogovnih rudnikov v Trbovljah, takozv. Trboveljske družbe, radi povišanja prodajne cene premoga, ki ga naše železnice največ trošijo. Znano je, da so se s poslednjim sporazumom in na podlagi referata komisije ministrstva za šume in rude, ki je našla, da je zahteva družbe po povišanju cene popolnoma opravičena, dvignile cene na 695 kron za tono. Dasi so velike, je država po daljšem oklevanju morala sprejeti te nove cene, ker je bila radi

nezadostnih premogovnih rezerv ustavitve saobračaja v nevarnosti. Toda ta sporazum ni bil niti mesec dni v veljavi, ko je v Trbovljah izbruhnila stavka rudarjev, katerim se je končno povišalo dnevnice in sicer zelo neznačno. — Navzlic temu pa je družba zahtevala te dni revizijo tega sporazuma, izjavljajoč, da je vsled povišanja delavskih dnevnih primorana povišati tudi cene premoga.

Ako je ministrstvo saobračaja do tega, da zaščiti državne interese in da omogoči ekonomski in saobračajni razvoj, mora to vprašanje rešiti na povsem novi osnovi ter nikakor ne sme več dopustiti, da mu vsak čas pomole nož pod vrat. Kajti zaslužek zarada tega dunajskega konzorcija je ogromen in znaša, kakor se trdi, štiri sto od sto. Poleg tega pa je še druga stvar, ki je tudi absolutno točna, da znaša namreč povprečna cena ene tone premoga, z vsemi režijskimi stroški in delavskimi plačili vred največ do štiristo kron. Ako se še doda, da so vse investicije trboveljskih rudnikov že davno amortizirane, tedaj je očitno, da vrši Trboveljska družba nad državo brezobzirni rop (pljačko).

Povodom teh novih zahtev se pojavlja med delavstvom velika nezadovoljnost. Izgleda, da so pripravljeni, zahtevati povečanje svojih dnevnice, ako bo med družbo in državo prišlo do sporazuma. Kajti oni trde, da je zaslužek (zarada) družbe bajen, medtem ko ne dosega njihove dnevnice niti 30 dinarjev dnevno.

Politične vesti

Občinske volitve v Ljubljani.

Te dni izide razglas o vlaganju kandidatnih list za občinski svet Ljubljanski. Javnost z napetostjo pričakuje odločitve, kakšen bo nastop posameznih strank in grup pri volitvah. Če se tudi bližajo odločilnim dnem, pa se vendarle do sedaj še nobena stranka ni definitivno odločila, kakšen bodo njen nastop. Vrše se številni zaupniški sestanki, razmotirva se politični položaj in vse stranke iščejo izhod, ki bi prinesel sigurno in delavno večino. Priznati se mora, da situacija še nikdar ni bila bolj zamotana kot danes. Pričakovati pa je, da se bo našel izhod, ki bo navzlic krivičnemu proporcionalnemu sistemu zagotovil odlično zastopstvo ogromni večini ljubljanskega prebivalstva. Uspešno občinsko gospodarstvo tudi zahteva, da bodo v delavni večini zastopane manjšine, ki se bi drugače po volilnem redu ne bi mogle uveljaviti, a imajo smisel za delo. Eno je gotovo: *Občinske volitve v Ljubljani morajo biti odločen protest proti vladujočemu režimu. Če se temu protestu pridruži še jasen program in dobra volja za smoteno socialno, gospodarsko in kulturno delo v občini, bomo lahko z zaupanjem pričakovali dan volitev.*

Drug veter prihaja . . .

Mladinski demokrati v Sloveniji se prav radi sklicujejo na to, da imajo v posesti vse JDS politične organizacije.

Nadalje so mladini zelo ponosni na svoj tisk (kako so do njega prišli, ve javnost), ki po njihovem obvlada celo slovensko javnost. Navzlic svoji »premoči« pa postajajo zadnje tedne skrajno nervozni. S svojo nestrpljivo centralistično orijentacijo so se udinjali Pribečeviću, kateri bo moral v najkrajšem času demisionirati z dr. Zerjavom vred. Ze danes je gotovo, da bo v poslanskem klubu zmagala z ogromno večino Davidovičeva skupina. Polomu mladinov v Beogradu, slede polomi tudi v Sloveniji. Navzlic trudu vnetega zagovornika današnjega režima dr. Kukovca izgubljajo v Sloveniji mladini zadnje pozicije. Od vseh strani prihajajo iz demokratiških vrst pozivi, da se morajo umakniti iz javnega življenja. Tudi obračun za razne afere prihaja in naj se ga mladini še tako branijo. Prav nič ne bo pomagalo, če zadnje dni pošiljajo mladini na račun svojih fondov razne deputacije v Beograd. Vse nič ne pomaga. Gospodje mladini, doigrali ste!

Kdo drugi!

V 217. številki dr. Kukovčevega »Tabora« je napisal dr. Pirkmajer v članku »Pomen samouprave« tudi besede:

»Največja nevarnost lahko nastane za državo, ako se složnost in edinstvenost razdira in to iz motivov, ki izvirajo iz nesposobnosti, da bi zapostavili

Gospodarske vesti.

+ Prodaja pokvarjene moke. Skladišče državnega kolodvora v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo prodalo v navedenem skladišču v sredo, dne 27. septembra t. l. ob 11. uri dopoldne 15 ton pokvarjene moke, ki se more porabiti za kletj in krnilo.

+ Carinjenje glav in nog zaklane živine. Sveže ali soljene glave, noge zaklane živine, ki se dajo uporabiti za človeško prehrano, se morajo carinirati kot meso po tr. štev. 8-2 a izvozne tarife z dne 17. julija 1922, če se na njih nahajajo mehki deli (meso, koža, žile) itd.

+ Carina. Za sveže slijve se plača pri izvozu 10 din., za suhe 6 din. carine za 100 kg; za pšenico in zdrob 20 din. Izvozna carina je zvišana za jedilno olje na 200 din., za med na 100 din., za perje na 200 din., za živo in zaklano perutnino na 150 din., za opil na 800, svinjsko mast na 300, za gosjo mast na 400, za jajca na 300, za oljne produkte in semenje na 300 dinarjev, vse za 100 kg.

+ Novosadska produktna borza. Tečaj na novosadski produktni borzi dne 22. sept. so bili sledeči v dinarjih za 100 kg: pšenica 400—402,50, ječmen 345, oves 300, kuruza 352,50—355, fižol beli 375, moka št. 0 baška 600, banatska 583,75—587,50, št. 2 baška 575, banatska 558,75—560, št. 6 baška 520, banatska 521,25—522,50, otrobi 175 do 195, svinjska mast 3600 dinarjev.

+ Paketni promet med našo državo in Italijo. V Italijo se morejo pošiljati paketi do 5 kg in z deklarirano vrednostjo do 1000 zlatih frankov. Vsi paketi za Italijo se pošiljajo pošti v Ljubljani.

Dr. Joža Glonar:

»Naša narodna muzika«.

Zagrebska »Nova Evropa« je 21. septembra t. l. kot 3. in 4. štev. svoje VI. knjige izdala pod zgorajšnjim naslovom cel zbornik, kjer obravnava razni strokovnjaki probleme in zgodovino naše narodne glasbe. O tej važni panogi naše kulturne zgodovine in našega kulturnega udejstvovanja se je do sedaj redko pisalo tako sistematično; ta zvezčič je jako zanimiv zbornik, iz katerega bodo črpali zgodovinarji naše glasbe in iz katerega bodo dobili novih pobud tudi oni, ki se danes ali teoretično pečajo z zgodovino naših narodnih pesmi ali pa ki skušajo našo narodno glasbo uveljaviti kot sredstvo našega kulturnega napredka. Zato ne bo odveč, če pokažemo vsebino tega zvezčiča; zaradi neke hreščeče disonance, ki zveni v njem, je to naravnost potrebno.

Uvodnik »o misteriju narodne glasbe« je napisal Ev. Zaharov. Sledita mu še dva teoretična članka: K. P. Manolovića o »psihološkem problemu v godbi« in P. J. Krstića »o narodnih melodijah«. Slednji članki prehajajo že v zgodovino, današnje delo in probleme in naloge naše bodočnosti. Vlad. R. Gjorgjević piše o neprilikah, v katerih se nahaja naša narodna glasba. Pisec se peča že trideset let z nabiranjem in

študiranjem narodnih melodij, pa obžaluje, da mora odkrito priznati, da o narodni glasbi ne more izreči sodbe, ki bi bila vsestransko dokumentirana in vseskozi točna. Tega je krivo dejstvo, da gradivo naše narodne glasbe še ni zbrano v oni meri, kakor je treba, in še to, kar ga je nabranega, ni zapisano tako, da bi se dali iz gradiva delati točni sklepi. Oviraj jih neenakomernost in nezanemljivost gradiva, ki je nabrano brez sistema in kritike. Vendar pa bo treba z delom pohiteti, ker se narodna glasba neizmerno hitro modernizira in s tem brzo izgublja jasne in zanesljive poteze prvobitnega značaja. Stvar bi bilo treba vzeti v roke sistematično — toda pisec sam ne ve povedati pravih nasvetov, ki bi pripeljali do zaželenega cilja.

V sledečih treh člankih se nahaja najvažnejše gradivo celega zbornika. Dr. Vinko Žganec, ki smo ga z njegovim medjimurskim pevskim zborom izdali tudi v Ljubljani, piše o »organizaciji naše melografije«. Sam je izdal dve knjigi medjimurskih narodnih popevk in samo v Medjimurju nabral nad tisoč narodnih melodij. V teh pravišjih ima torej dolgoletne izkušnje; njegovi nastavi so dobro premišljeni in v praksi utemeljeni. Vsa organizacija pa bo leha na tem, da so sedaj prišli časi, ko se na tem polju ne more več uveljavljati privatna iniciativa, ki je doslej na tem polju imela največ uspehov in se skoro

edina uveljavljala. Prašanje založbe je danes pri takih publikacijah za posameznika nerešljiv problem; tukaj treba angažirati — kakor pravi Žganec — kolektivne sile. Ali se bo našel v ta namen založnik? Ali bo v današnjih časih mogoče pridobiti državo za to, da bi našim akademijam dala na razpolago ona sredstva, ki so v ta specialni namen potrebna?

O značaju medjimurske narodne pesmi prinaša Zbornik daljši članek istega Žganca, poleg poročila Franje Dugana o Žgancu in njegovi zbirki medjimurskih narodnih melodij. Poleg obeh natisnjenih zbirk — ki jih je Žganec sam založil — ima še dve veliki zbirki narodnih melodij, ki sta v rokopisu. Prva obsega cerkvene pesmi, druga, mnogo večja, pa posvete pesmi. To zbirko je izročil zagrebški akademik, ki jo bo »po svoj prilici« natisnil. O »hrvaški cerkveni glasbi« poroča zagrebški kanonik Janko Barle. Članek poseza nazaj v zgodovino hrvaške cerkvene pesmi, in poleg tega tudi obširno opisuje delokrog, ki si ga je na Hrvaškem v cerkveni (in posvetni) glasbi ustvarila »Sv. Cecilija«, pač najzaslužnejši in najlepši glasbeni list, kar jih danes med nami izhaja. O vseslovanski pevski zvezi piše Božidar Sirola, o židovskih glasbenikih in židovski narodni pesmi poročata D. S. in Zsiga Hirschler. »Muzičko sezono 1921—1922« v Zagrebu je opisal L. Šafranek-Kavič,

o Wagnerjevem »Parzivalu« v Zagrebu poroča V. Novak.

Najzanimivejši pa je zadnji članek »Naši muzički listovi«, ki ga je napisal neki V. N. Jugoslovansko glasbeno življenje je po njegovem danes v akutni krizi. Zagreb se je vsled ugodnega položaja in vztrajnosti nekaterih posameznikov vzdržal na višini, v Srbiji in Vojvodini pa so razmere slabše kot pred desetimi leti. Niti Ljubljana ni ostala brez zlih posledic, ali, hvala bo di dvojici trojici realnih in pozitivnih organizatorjev glasbenikov, se sedaj že obrača na boljše in tam se zdaj že mirno gleda v bodočnost. Sedaj bi bil najprej potreben »Savez Jugoslovenskih Pjevačkih Društava«, ki pa žal bog še ne eksistira. Ustvariti bi ga morali naši glasbeniki, toda oni ga ne bodo, dasi so v to najbolj poklicani. Tem večja naloga čaka naše glasbene liste, ki naj organizirajo naše raztresene delavce. Zato si jih je treba ogledati. Danes imamo tri take liste, izmed katerih sta dva že iz dobe pred svetovno vojno in zelo stara, eden slovenski, drugi na Hrvaškem, oba posvečena cerkveni glasbi, tretji je beograjski, namenjen posvetni glasbi.

Podrobni opis in oceno teh listov je začel s slovenskim, ki je najstarejši. O njem pravi: »Cerkveni Glasbenik« je glasilo Cecilijinega Društva v Ljubljani in ima veliko, dolgoletno tradicijo. Ta časopis je mesečnik in izhaja

že petinštirideset let in je v svojem narodu mnogo storil za cerkveno glasbo. Priznati pa se mora, da ta časopis nosi tipično signaturo naših jugoslovenskih razmer: čvrsto pazi na mejo ob Sotli in bokvarju da bi kedaj govoril o cerkveni glasbi pri Hrvatih, kamoli pri Srbih! Dasi je nenavadno agilni in zaslužni gosp. S. Premrl, urednik lista, v zadnjem času zbral zaslužne slovenske glasbenike, vendar je v tem ekskluzivist, in ne pusti pisati o drugem nego o cerkveni glasbi. Sotrudniki, ki kažejo mnogo talenta za razpravljanje (Fr. Kimovec, P. Hug. Sattner, F. Zabret, F. Adamič in Fr. Ferjančič) posameznih prašanj cerkvene glasbe »na Slovenskem«, kažejo veliko ozko-srčnost, ker namenoma samo o tem pišejo. Zato je tudi razumljivo, da med njimi ne nahajamo imen Lajovića in Kogoja. Muzikalna priloga I. 1921 prinaša tudi pesem: »Pravde Bog, ki si propada varoval nas vse doslej« — torej celo prevod himne, ki je ne moremo v Sloveniji peti v istem jeziku kakor v Beogradu, Zagrebu, Splitu in Sarajevu. Redaktor se briga tudi za bibliografijo in večkrat prinaša dobre pripevke za zgodovino jugoslovanske muzike.

Pisec ne more razumeti, da smo »na Slovenskem« že prešli na metodo intenzivnega dela, ki edina vodi do uspeha. Sotrudniki »Cerkvenega glasbenika« so se pametno omejili na to, da

Dnevne vesti.

— Naše cenjene naročnike vljudo opozarjamo, da bomo v petek 29. t. m. priložili priložnice vsem, ki naročnine za oktober še niso poravnali. Med njimi je tudi nekaj zamudnikov, ki nam dolgujejo naročnino tudi še za nazaj. Vljudo in nujno prosimo, da nam vsak zamudnik poravnava tudi zaostalo naročnino, ker bomo sicer primorani, brezpoštno ustaviti list vsakomur, ki ne bi pravočasno poravnal svoje dolžnosti. Ker so se v zadnjem času strahovito povišali tiskarski stroški in razutega za poštnino od 2 para na 5 para za vsak, nikakor ne moremo čakati po en mesec ali dva na plačilo naročnine. Če smo itak pred zadnjim četrtletjem, napravilo naročniki uslugo sebi in nam, ako nam kažejo naročnino do konca leta, kar prihrani njim in nam mnogo dela in stroškov.

— **Odhod iz državne službe.** Kvalificirani dr. Alojzij Gorican, tajnik finančne prokurature v Ljubljani je podal odhajko na državno službo in bo otvoril v Celju odvetniško pisarno skupno z dr. Lahnikom. Gospod dr. Gorican je bil razven šefa edini uradnik prokurature s odvetniškim izpitom.

— **Opozorilo.** Ker so se, kakor znano povečale pošne pristojbine, prosimo in opozarjamo cenj. občinstvo, da mora biti vsakemu dopisu, ki želi odgovor od uredništva ali uprave priložena zamanka za odgovor. Brez zamanke ne bo odgovora.

— **Kongres jugoslov. lekarnarjev** se je otvoril 25. septembra v Paliču. V prvi vrsti se bavi z vprašanjem ustanovitve lekarnarske zbornice. Hkrati je priredil kongres razstavo lekarniških proizvedov.

— **Bolnica za ženske bolezni** je ustanovljena v bivšem zavetišču Kranjske hranilnice v Ljubljani. Sestoji iz porodnišnice, ginekološkega oddelka in babiške šole. Statut za to bolnico je priobčen v »Uradnem listu« št. 100.

— **Penzionisti v državni službi.** Na vprašanja, ali pritičejo pensionistom, ki po penzioniranju opravljajo kako državno službo, kakš dodatki ali honorariji, je finančno ministrstvo izdalo obznanje, da takim pensionistom ne pritičejo nikak posebnih honorarij ali dnevnice.

— **Popust pri gledališču za železničarje.** Osrednji odbor ZIJ je pri gledališki upravi izposloval za železničarje 40 odstotni popust pri cenah za celoletne abonmaje. Plača se takoj ali pa v dveh ali v štirih obrokih. Železničarji, ki reflektirajo na celoletno vstopnico po nižani ceni naj se zgledajo do 29. t. m. ob 16. do 17. ure v pisarni ZIJ, Gadiške 7. — Osrednji odbor ZIJ.

— **Podpora invalidom.** Uprava fondov je prejela od finančnega ministrstva en milijon dinarjev, ki naj se v manjših zneskih razdeli zlasti med one invalide, ki nameravajo po končani invalidski šoli otvoriti kako obrt.

— **Kraljev povratek.** V torek ob 10. uri dopoldne se je peljal kralj Aleksander v strogem inkognitu skozi Zagreb.

— **Člani SDZ v Brnu** naj oddajo dnevne prispevke in nabiralne pole še pred odhodom v Brno, na račun SDZ Ljubljanske kreditne banke. — Odbor.

— **Prepovedan list.** Notranje ministrstvo je zabranilo razširjanje nemškega lista »Kölnische Volkszeitung«, ker piše proti interesom naše države.

— **Po potrebi službe.** Kr. drž. žel. ravateljstvo v Zagrebu večkrat zase, da različne postaje, ki sploh niso bile razpisane, s pripombo »po potrebi službe«. Pravilno bi se moralo glasiti »po protekciji«. Tako se postavljajo posebno v Hrvaški in Slavoniji na vodilna mesta postaj uslužbenci, ki so stalno

solidno obdelujejo ono stvarino, ki jim je res znana. Ali bi naj mogoče kakor V. N. modrovali o rečeh, ki jih premalo poznajo? In povrh še zlohotno, kakor V. N.? Imeli smo lep list za posvetno glasbo; ubila ga je vojska in da ni na novo oživel, tega ni kriva »uskogrudost« naših glasbenikov! Pač pa se je po vojni ustvaril »Pevec«, ki izhaja kot »glasilo Pevske zveze« že drugo leto in v enaki meri upošteva cerkveno in posvetno glasbo. Ali ga V. N. ne pozna? Ali pa ga je nalašč ignoriral, da je tem lažje zajadikoval o razmerah »na Slovenskem«?

Sicer pa ozkosrčnost »Cerkvenega glasbenika« tudi ni tako huda; pogledajmo si letošnji osem števil! Tukaj se nadaljuje iz prejšnjega letnika hrvaške (I) pisani članek »Pregled savremene talijanske glasbene literature«, ki se ne omejuje samo na cerkveno, poroča se o posvetnih koncertih v Ljubljani, o koncertih, ki jih je priredil zagrebški »Kolo« v Beogradu (da bi tel!), Subotici, Osijeku, o smrti Saint Saensa, Humperdincka, Nikische, o Škerjančevi godbi za uverturo, pevske in baletne (I) točke ob proslavi Molièrea, o koncertih hrvaške virtuozinje Konjović v Ameriki, o prenosu telesnih ostankov Stevana Mokranjca i. t. d. — pa smo komaj pregledali prve štiri številke!

nameščeni samo par let, ali pa še pomolžni; dočim se slovenski uslužbenci, ki so bili pod bivše Stb. uprave več let postajevodje zastavljajo, ker so baje ravnateljstvu »nepoznati«, ali kratko rečeno, ker nimajo protekcije. Čas je že, da se te razmere odpravijo.

— **Surovo pobalinstvo.** Pretečeni teden so neznan storilci grdo onesnažili Majdičev spomenik (kip sv. Janeza) v Kranju. Ves kip je bil obmetan s človeškim blatom.

— **Nesreča v zraku.** V Novem Sadu se je pripetila letalskemu kapetanu Šuputu nesreča, ki bi bila kmalu zahtevala njegovo življenje. Aparat njegovega letala se je vnel in je popolnoma pogorel. Kapetan je le lahko poškodovan. Škoda se ceni na 1.000.000 D.

— **Velika železniška nesreča.** Pri Prahovi v Romuniji se je zrušil železniški most v trenutku, ko ga je pasiral orient-ekspres. Katastrofa se je dogodila na istem mestu, kot pred dvema mesecema. Število žrtve še ni znano.

— **Senzacionalen samomorilni poizkus.** Pred nekaj tedni sta dva razbolnika umorila in oropala mesarja Bittermanna na potu na novosadski semeni. Žandarmeriji se je posrečilo, lopova ujeti. V zaporu pa si je eden izmed njih z nohtom predrl kožo in zvrtal luknjo v vrat, v nadi, da bo lahko na transportu v bolnico pobegnul, kar se mu pa ni posrečilo, ker so ga zvezanega prepeljali v bolnico, kjer leži v postelji z zvezanimi rokami, tako, da zasluženi kazni ne bo mogel uiti.

— **Tatovi povsod.** V času, ko se je Marjana Bergant iz Dobrave mudila na polju, je neznan tat pokradel iz njenega stanovanja razne obleke v vrednosti 6000 kron.

— **Ciganska nadloga.** V stanovanje Franceta Zoržina v Stolniku pri Stranlah so vlomili cigani in pokradli obleke in sploh vse, kar se je vzeti dalo. Zoržin ima škodo 18.000 kron. Zadnje čase je ciganska nadloga po kamniškem okraju zelo razširjena in vedno pogostejše se čuje o vlomih in tatvinah, povzročena po ciganski roki.

— **Rekord tatvine.** V Berlinu je neznan tat odnesel neki bogati gospe dragocenosti, briljantov in raznega nakita v vrednosti čez 1 milijardo mark. Kdor bi izsledil tatu, dobi 100 milijonov mark nagrade.

— **Nepošten branitelj g-avice.** Zagrebški odvetnik dr. Rosskamm je pobegnil, ter ga išče policija, ker je poneveril večjo vsoto denarja nekega svojega klijenta.

— **Drzen vlom.** Na Dunaju je vlomilo pet »strokovnjakov« v trgovino juvelirja Goldschmidta. Odneli so za 50 do 60 milijonov a. kron dragocenosti. V trgovino so prišli na ta način, da so prebili zid hišnega kanala. Policiji se je posrečilo tičke poloviti. Dobili so tudi še majhen del plena.

— **Vlom.** Na Fužinah v občini Oselci je bilo vlomljeno v stanovanje Katarine Malovašičeve in pokradeno za približno 600 kron obleke.

— **Krščen morilec.** V ječi v Uvodstoku je zaprosil Benny Svinn, ki je umoril svojo ljubico, ker se je poročila z drugim, da ga krstijo, ker ni hotel biti usmrčen kot nekristijan.

— **Nasilno motenje zabave.** »Bunjevačko Kolo« v Somboru je priredilo 19. t. m. zabavo, kjer je okrog 11. ure zvečer skočil neki neznanec sredi dvorane na mizo ter zakričal: »Ven« in obenem večkrat ustrelil v zrak. V dvorani je nastala panika. Splošno se misli, da gre za maščevanje.

— **Maščevanje s tinto.** V Berlinu se je neka zapuščena ljubica na komičen način maščevala nad sedanjo nevesto

svojeja »srca«. V trenutku, ko je hotela nevesta stopiti v voz, da se odpelje k poroki, ji je polila njeno belo obleko prejšnja ženina ljubica z črnolom. Uspeh je bil ta, da se nevesta ni hotela istega dne poročiti.

— **Upor kaznjencev.** V kaznilnici Karlan v Avstriji se je uprlo kakih 70 kaznjencev, vendar se je kmalu posrečilo, zadušiti revoluto.

— **Liter mleka stane na Dunaju** 4320 a. kron.

— **H kronanju romunskega kralja** Ferdinanda ki se vrši 15. oktobra, pride kot zastopnik angleškega kralja vojvoda Yorški.

Ljubljana.

— **Razpis.** Vsled sklepa občinskega sveta se javno razpisujejo stavbinska, tesarska, mizarska in vsa druga obrtniška dela in dobave za zgradbo mestne delavske stanovanjske hiše za Bežigradom na stavbišču poleg vojnega arzenala. Načrti, proračuni, splošni in podrobni stavbni pogoji so na ogled v mestnem stavbnem uradu, Lingarjeva ulica št. 1 v navadnih uradnih urah od 8. do 14. ure. Tukaj se tudi dobe ponudbeni pripomočki proti plačilu 300 kron. V ponudbah je pri vsaki odstavki navesti enotne cene za delo z dobavo materiala vred in na podlagi teh je izračunati končno vsoto. Pravilno sestavljene in kolkovane ponudbe je vložiti v zapečatenem ovoju pri imenovanem uradu najpozneje do 3. oktobra 1922 opoldne. Ponudbi je priložiti potrdilo mestne blagajne, da je ponudnik vložil predpisani 5 odstotni vadji. Zakasnele ali nepravilno sestavljene ali nepopolne ponudbe so neveljavne. Z delom bodo pričeli takoj po oddaji in ima zgradba biti do konca leta pod streho, popolnoma uporabna pa do 1. novembra 1923.

— **Pokrajnska zadruga dimnikarjev** v Ljubljani nas prosi za objavo: V Ljubljani in periferiji izstavljajo razni elementi račune za izvršena dimnikarska dela, ki pa jih oni niso izvršili. Računi se glasijo na tvrdo Vrhovc, Sv. Petra cesta v Ljubljani in so na običajnih tiskovinah. Zadruga opozarja vse dimnikarske mojstre, da uporabljajo pri izstaviti računov svoje štampiljke, hišne posestnike pa, naj nikomur ne izplačajo računov, ki niso opremljeni s štampiljko.

— **Policijske vesti.** Dne 6. t. m. je neznan potepuh vjnil v trgovino Ane Špenko v Kopitarjevi ulici. Vlomilec je odnesel za približno 2000 kron vrednosti. — Dne 21. t. m. je bilo mizarju Martiju Rajovcu v Grajski vasi št. 51, iz zaklenjenega stanovanja pokradeno mnogo obleke in več drugih stvari v skupni vrednosti 4230 kron. — Trgovcu Josipu Perkotu iz Lajtersberga pri Mariboru je bilo 20. t. m. izpred neke trgovine na Aleksandrovi cesti v Mariboru ukradeno kolo znamke »Es-Ka«.

— **Kino Tivoli** je vpeljal za svoje filme tudi popise v slovenskem jeziku. Da bo občinstvo rado posegalo po teh kažiputih pri kinopredstavah, ni dvoma, ker ima gledalec šele potem popoln užitek, ako zna tudi vsebino slik, katere predstavljajo dejanje. Svetovlaji bi, da bi vsak obiskovalec ta popis prečital že pred predstavo. Dobi se pri blagajni navadno že dan poprej.

— **Težko obolet** je gospod Ivan Vrhovec, dimnikarski mojster na Sv. Petra cesti. Nahaja se v blaznici.

— **Tedenski zdravstveni izkaz.** V času od 17. do 23. septembra je bilo v Ljubljani rojenih 29 med temi 1 mrtvorojen, umrlih 15, od teh 5 tujcev. Vzrok smrti: 1 jetika, 2 pljučnica, 1 srčna hiba, 1 rak, 9 naravni smrtni vzroki. Naznanjene nalezljive bolezni: 1 škrlatica, 1 trebušni legar in 1 griža.

Maribor.

1. oktobra priredila mariborska moška in ženska podružnica Cirilmetodove družbe veliko veselico v vseh prostorih Narodnega doma. Čisti dobiček je namenjen obmejnim šolam, ki so v zelo težavnem gnojnem položaju in si ponekod ne morejo nabaviti niti šolskih potrebščin. Ker je namen prireditve hvalevreden, je pričakovati obilne udeležbe. Zlasti naj se prireditve udeležijo imovitejši sloji, kajti srednji stan, kakor tudi bi rad pomagal pri narodno-obrambnem delu, je pač že izčrpan malone do skrajnosti.

Zastrupljenje s plinom. V soboto zvečer se je zadušila služkinja nekega mariborskega odvetnika, ker je pustila med kopanjem v kopalnici odprto plinov cev.

Veselica Ciril Metodovi podružnic se vrši v nedeljo od 4. ure dalje v vseh prostorih Narodnega doma.

Celje.

Izobraževalno društvo »Bratstvo« v Celju naznanja vsem bratom in sestram, da se vrši v četrtek, dne 28. septembra ob 20. uri (8. uri zvečer) v društvenih prostorih v gostilni »Wilson« v Gaberjih veliki članski sestanek in je dolžnost vsakega člana, odnosno članice, da se istega sigurno udelež. Na

dnevem redu so sestava dramatičnega odseka, plesne šole, predavanj itd., člani ali članice, ki želijo sodelovati pri našem društvu. Mladina, organiziraj in izobražuj se za bodočnost! — Odbor.

Telovadne ure celjskega Sokola se določijo: članice torek in četrtek ob pol 19. do 20., ženski naarščaj (gojenke) torek in četrtek 17. do 18., ženska deca sredi in petek 16. do 17., dijaki sredi 17. do 18. in sobota ob pol 16. do 17., moška deca torek in sobota 14. do 15. ure.

»Cercle français« se je ustanovil v Celju. Ustanovni občni zbor se je vršil včeraj zvečer.

Služba obratovodje se odda pri mestni klavnic v Celju. V poštev pridejo predvsem prosilci, ki so take službe že opravljali in osebe, ki so kot dalje službi podčastniki bili v vojaški službi. Pravilno opremljene prošnje je do 8. oktobra oddati pri mestnem magistratu celjskem.

Primorje.

Kako se v Trstu »dela pravica«. Trije pomorščaki so v Trstu do krvi pretepli 19 letnega, brezposelnega natakara, fašista Moretija. Ta je odšel v pisarno »Fascie«, odkoder je kmalu prihrumelo 40 fašistov, ki so vdrl v hišo, pred katero je Moretti prelivl svojo vročo laško kri, in razbili pohištvo ter zažgali neki arhiv, nato pa izginili. Policija je Moretija aretirala.

Enakopravnost v Italiji. Fašisti v Lovranu so ukazali zapreti tamkajšnje »Čitalnico«, češ, da ne trpe »tujih ustanov na italijanskem ozemlju«. Ti razbojniški pritepenci se torej smatrajo za domačine, med tem ko so naši ljudje, ki prebivajo že stoletja na tej zemlji — tujci.

Korajžna žena in razburjen fašist. Helena Maresich v Trstu je proslavljala praznik 20. septembra s tem, da je izobesila črno-rumeno zastavo, kar je nekega berača tako razljutilo, da je prišel v stanovanje »intervenirat«. Korajžna Helena ga je pa vrgla po stopnicah. Užaljeni berač se je kmalu vrnil z nekim fašistom, ki je Heleno oklofotal in zastavo konfisciral. Drugi dan pa je huda Helena berača, ko ga je srečala na cesti, treščila s stolom po glavi, za kar so ji preskrbeli brezplačno stanovanje v zaporu.

Protest Evinih hčera. Tržaška policija je pred nekaj dnevi po staromestnih promenadah »pospravila« cele množice življenja žejnih Evinih hčera v zapore, kjer je zavladal pravičati drenj. Užaljene device pa so začele v zaporu na vse pretege protestirati, tri so si celo prerezale žile na rokah. Toda vse ni nič pomagalo; »ranjenke« so prepeljali v bolnico, ostale »device« pa so protestirale naprej...

Pokrajina.

V Zagorju ob Savi priredi dne 1. oktobra t. l. ob 6. uri zvečer »Narodna socijalna zveza v Sokolskem domu« veselico z vinsko trgovijo. Vsled zelo godne zveze z vlaki se pričakuje kar največje udeležbe.

Sokolstvo.

Društvo za zgradbo sokolskega doma Sokola I. Vsled nizke članarine ne moremo pri članih pobirati članarine po inkasantu, zato sporočamo svojim članom, da se sprejema članarina vsak dan med tednom po 18. uri v društvenih prostorih Sokola I. na Taboru. Članarina se poravnava po odobrovem sklepu do 1. novembra. Odbor.

L. Jugoslovski vsesokolski zlet v Ljubljani. Seja likvidacijskega odbora se vrši v petek 29. t. m. točno ob 8. zvečer v saveznih prostorih.

Gledališče in glasba.

Koncertni biro. Vsi, ki prihajajo v Ljubljani koncerte, sino od nekdanj čutili »kravvo potrebo koncertnega biroja. Končno ga dobimo. Ustanovita ga Glasbena Matica in Jugoslovanska Matica v Ljubljani. Nastanjen bo v pritličju Filharmonične družbe na Kongresnem trgu in ga otvorijo s 1. oktobrom t. l. Hvalevredno!

V ponedeljek 9. oktobra se nam obeta v Ljubljani zanimiv koncert ge. Zdenke M. Greguričeve. Ga. Greguričeva je mladostna dramska pevka in koloraturka, svojedobno ena najboljših učenk slovitega profesorja petja Filipa Forstena. Zagrebško gledališče jo je svoječasno hotelo pridobiti za svoj oder. Dala je na Hrvaškem tudi že več koncertov, a ji je bilo kasneje to onemogočeno radi ženitve s častnikom. Ga. Greguričeva je sedaj slednjič dobila dovoljenje za nastope in bo dala, kakor

omenjeno, 9. oktobra Koncert, na katerem bo pela arije iz več oper (Figaro, Samson in Dalila, Tosca, Faust) ter več slovenskih in hrvaških umetnih pesmi. Spored priobčimo jutri.

Književnost in umetnost.

XXIV. umetniška razstava v Jakopičevem paviljonu ostane odprta le še do 2. oktobra na kar se opozarjajo občinstvo in šole. Imovitejši sloji se vabijo k nakupu razstavljenih umetnin, da s tem sodelujejo na kulturnem delu, ki ga umetniki sami brez izdatneje finančne pomoči ne morejo več izvrševati. — Te dni sta bili v razstavo dodani še sledeči deli: Kat. št. 22 Jakopič R.: »Nocturne« in Kat. št. 48 Napotnik I.: »Volja«.

L. N. Tolstoj: Spoved. V umetniški založbi »Treh labodov« je izšel prevod te znamenite Tolstojeve obtožbe samega sebe in naše dobe. Knjiga je bogata in polna misli, ki jih današnji dan človeštvo posebno potrebuje in terja od svojih kažipotov. Prevod je oskrbel J. Vidmar. Cena okusno opremljeni knjigi 10 Din. Prodaja se po vseh knjigotrnih. Naroča se pri J. Vidmar ml., Pred škofijo 19.

P. Kunaver: Kraški svet in njega pojava. Poljudnoznanstveni spis s slikami. Tiskala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani, 1922. Strani 104, cena 36 dinarjev. Pred letom nam je podaril znani slovenski planinec P. Kunaver prelepo knjigo »Na planine«, ki jo je sprejela naša javnost z največjim priznanjem. Pisatelj ni le znan kot izborn planinec, temveč pred vsem še kot strokovnjak v poznanju našega Krasa in njegovih podzemskih znamenitosti, zato je bil baš on najbolj poklican napisati nam poljudnoznanstveni opis zanimivih krajev in njegovih pojavov, ki smo ga že dolgo občutno pogrešali. Uvodoma navaja pisatelj dosežanje obiskovalce Krasa, predmetno literaturo in navodila za raziskavanje, nato pa opisuje apnenec, vodo, doline, polja, jame podzemskih rek, ledene jame itd. P. Kunaver pripoveduje gladko, lepo in zanimivo, tako da mu slediš od začitka do konca brez oddiha in z največjim interesom. Besedilo lepo ponazorjuje 35 kraških fotografskih slik, ki jih je posnel deloma pisatelj sam, deloma pa njegovi tovariši. — Učiteljska tiskarna je preskrbela vseskoj elegantno opremo, zato knjigo najtopleje priporočamo.

Društvene vesti.

Kolašice, udeležite se v četrtek 28. t. m. ob 4. popoldne gotovo odborove seje.

Čehoslovnská Obec v Ljubljani porada v soboto 30. t. m. ve velike dvorane Narodni Domu »posvetskou zabavo« (žegnanje). Začetek o 20. hod. Vstopne dobrovolne. — Hudba. Tanec. Atrake. Narodni kroje vitany. Zabav. odbor Č. O.

Vpisovanje v telovadni odsek društva »Atena« se vrši dne 25., 26. in 27. t. m. ob 17. do 19. ure (5. do 6. zvečer) v telovadnici L. državne gimnazije. Sprejemajo se otroci od 4. do 10. leta. Istočasno se vpisuje v damski oddelek. Podrobna pojasnila se dobe istotam.

Zabavni večer dramatičnega odseka »Bratstva«. Vabijo se vsi člani in prijatelji društva na zabaven večer, ki se vrši 30. t. m. ob 20. uri zvečer v prostorih restavracije »Lozar« na Sv. Jakobu trgu. Spored: Razne pevške točke, šaljiva pošta — volitev kraljice lepote in tekma dolgih nosov, — nato sledi prosta zabava. Vstop prost. Prispevki se hvaležno sprejemajo.

Kam pa v nedeljo? Nikamor drugam kakor v Filharmonijo, na bogato vinsko trgovijo! — Več jutri.

Prostovoljno gasilno društvo v Mostah vljudo vabi vse svoje tovariše in podpornike na »Vinsko trgovijo«, ki se rši dne 1. oktobra v Mostah v salonu pod »Lipo«. Odbor.

Pletene jopice

rokavice, nogavice

po najnižjih cenah pri:

A. Sinkovic nasl. R. Soss, Ljubljana, Mestni trg 19.

Sloviti zgodovinski roman M. ZEVACA

„KRALJEVI VITEZ“

je izšel in se dobi v »Zvezni knjigarni«, Ljubljana, Mar. trg 8 v 22. dveh delih. Cena broš. za vsak del din. 15. —

E. GABORIAU:

Zločin v Orcivalu.

(Dalje.)

Na vsa vprašanja je odgovarjal svojeglavno: »Ne vem.«
Polijskemu agentu je končno prekipela nestrpnost.
»Ne,« je dejal jetniku, »imel sem te za pametnega fanta; zdaj vidim, da si budalo! Meniš li, da ne vemo ničesar? Poslušaj me: Na večer poroke gospe Denisove, ko si se odpravil z ostalimi posli na pot in si izposodil od sobarja dvajset frankov, te je poklical gospodar. Ko ti je zabil, da molči kakor riba — in priznati moram, da dobro čuvaš skrivnost! — ti je naročil, da ostaviš tovariše na postaji in greš k »Vulkanu« kupiti kladivo, pilo, dieto in bodalo. Te stvari ti je rekel zanesti k neki ženski. Da bi imel s čim plačati nakup, ti je dal bankovec za petsto frankov, s pripombo, da mu vrneš ostanek drugi dan. Je li tako?«
Da, tako je bilo! Jetniku se je poznalo po očeh; a vendar je vztrajal:
»Ne pomnim...«
»Dobro,« je povzel gospod Lecoq. »Povem ti še, kaj se je zgodilo nato. Pil si in se napil do pijanega, tako da si zapravil del denarja, ki ti je ostal iz zaupanega bankovca. Odtod tvoj strah, ko so te včeraj zjutraj prijeli, še preden ti je kdo rekel besedico. Misliš si, da te aretirajo zaradi poverbe. Nato, ko si zvedel, da je bil grof ponoči umorjen, in si se spomnil, da si kupil prejšnji večer raznovrstno vlomilno in morilno pripravo, ter si pomislil, da ne veš niti naslova niti imena ženske, h kateri si moral nesti zavoj, si dejal sam pri sebi, da ti ne bo nihče verjel, ako poveš, odkod je denar, ki se je našel v tvojem žepu; in namestu da bi premišljal, kako dokažeš svojo nedolžnost, te je pograbil strah in si se hotel rešiti z molčanjem.«
Jetnikov obraz se je očividno izpreminjal. Napetost njegovih živcev je ponehala; pravkar se krčevito stisnjene ustnice so se razklepale. Njegov duh se je odpiral nadi. Toda ostal je neomajen.
»Storite z menoj, kar hočete,« je dejal.
»Če bi le vedeli kaj storiti s takšnim tepcem!« je kričnil gospod Lecoq v resnični jezi. »Res se mi začneja zdeti, da te ni dosti prida. Pošten človek bi razumel, da ga hočemo rešiti iz stiske, in bi nam povedal resnico. Sam boš kriv, ako ostaneš v preiskovalnem zaporu delj, nego treba. Tako se vsaj naučiš, da je največja prekanjenost še vedno ta, če govoriš resnico. Poslednjikrat te vprašam: ali hočeš izpovedati?«
Guespin je odkimal, da ne.
»Dobro, le vrni se v zapor, če ti je tam tako pogodu,« je končal policijski agent.
In povprašavši gospoda Dominija z očmi, je dodal:
»Orožnika, odvedita jetnika!«
Poslednji dvomi preiskovalnega sodnika so bili razkropljeni, kakor se razprši megla pod solnčnimi žarki. Res žal mu

je bilo, da je odkraja tako slabo sprejel detektiva. Zato je hotel vsaj popraviti, kar je bilo še mogoče.
»Spreten človek ste, gospod,« je nagovoril Lecoq. »Ne glede na vašo presenetljivo bistrovidnost je bilo tudi pravkaršnje izpraševanje resničen umotvor svoje vrste. Sprejmite moje čestitke k temu uspehu in k posebni nagradi, katero vam upam izposlovati pri vaših predstojnikih.«
Polijski agent je sprito teh komplimentov pobešal oči nalič devici. Pri tem je nežno gledal grdo babnico na svoji bonbonijeri, kakor bi ji govoril:
»Nu, prijateljica, vendar sva ugnala ponosnega in strogega uradnika, ki je tolikanj preziral naš lep poklic; pokori se za svoj greh ter priznava in hvali najine usluge.«
Na glas pa je odgovoril:
»Sam zase sprejemem le polovico vaše pohvale, gospod preiskovalni sodnik; drugo polovico mi dovolite pokloniti gospodu mirovnemu sodniku.«
Oče Plantat je hotel ugovarjati.
»Oh,« je dejal, »zaradi tistih nekaj podatkov! Tudi brez mene bi dognali resnico.«
Preiskovalni sodnik je vstal s plemenito poštenostjo, dasi ne čisto brez premagovanja, je pomolil desnico gospodu Lecoqu, ki jo je spoštljivo stisnil.
»Rešili ste me težkih očitkov vesti,« je dejal. »Guespinova nedolžnost bi se res izkazala, prej ali slej; a misel, da sem držal nedolžnega v ječi in sem ga trpinčil s svojimi zasliševanji, bi mi dolgo branila spati.«
In vendar je revež Guespin vse prej nego zanimiv,« je odgovoril policijski agent. »Res bi se moral jeziti nanj, če ne bi bil prepričan, da ima nekaj koleščkov v glavi odveč.«
Gospod Domini se je zdrznil.
»Še danes ga ukažem izpustiti,« je rekel. »Tako zdajle.«
»S tem storite vsekako človekoljubno delo,« je dejal gospod Lecoq. »A vrag naj ga vzame, trmoglavca! Koliko truda bi mi lahko prihranil! Imel sem res da srečo in sem ngotovil vsa glavna dejstva, ugenil zmisel naročila ter pogodil, da je imela tudi ženska svoje prste vmes; a vendar, podobnosti ne morem ugibati, saj nisem čarovnik. Kakšen delež ima Fancy pri vsej stvari? Je li sokriva? Ali je morda le igrala dodeljeno vlogo, ne da bi poznala njen namen? Kje se je sestala z Guespinom in kam ga je zavlekla? Očividno je ona upijajla siromaka, da ni mogel v Batignolles. Gotovo ji je Trémorel natvezil kako bajko. A kakšno?«
»Jaz menim,« ga je prekinil preiskovalni sodnik, »da se Trémorel zaradi takšnih malenkosti ni ukvarjal z izmišljanjem bajk. Najbrže je poveril Guespinu in Fancy njuno nalogo brez vseh nadaljnjih pojasnil.«
Gospod Lecoq je pomislil.
»Tudi to je mogoče,« je rekel čez nekaj trenutkov. »A vendar je morala imeti Fancy kako posebno naročilo, da je onemogočila Guespinu alibi.«
»Nu,« je dejal gospod Domini, »vse to izvemo od nje same.«

»Nadejam se, gospod sodnik; upam, da vam jo privedem! Corbell, preden mine štirideset osem ur.«
To reki se je vzdignil ter vzel klobuk in palico.
»Preden se poslovim — —« je dejal preiskovalnemu sodniku...
»Da, vem,« ga je prekinil gospod Domini, »treba vam je zapornega povelja zoper grofa Hektorja Trémorelskega.«
»Res,« je odgovoril gospod Lecoq, »tem bolj, gospod preiskovalni sodnik, ker ste zdaj z menoj vred prepričani, da je živ...«
»Brezpogojno!«
To reki je sedel gospod Domini za svojo pisalno mizo. S trdnjo roko je zastavil pero ter napisal strašno listino, ki se pravi zaporno povelje.
»V imenu zakona!
Mi,
Preiskovalni sodnik pri okrožnem sodišču v Corbeilu, ukazujemo in zapovedujemo v zmislu členov 91 in 94 kazenskopravne isticvalnega reda vsem zastopnikom javne sile, da po predpisu zakona primejo in Nam predstavijo
Hektorja, grofa Trémorelskega... itd. itd.«
Ko je končal, je izročil povelje gospodu Lecoqu, rekši:
»Evo! Želim, da bi se vam kmalu posrečilo najti zločince.«
»O, najde ga!« je vzkliknil corbeilski detektiv.
»Upam vsaj... Kako se lotim naloge, še ne vem; točnoma načrt si zasnujem drevi.«
Nato se je policijski agent priporočil gospodu Dominiju in odšel v spremstvu očeta Plantata. Doktor Gendron je ostal pri sodniku, da bi se zgovorila glede izkopenja Sauvresyjskega trupa.
Gospod Lecoq je baš hotel stopiti iz sodniškega poslopja, ko ga je nekdo potegnil za rokav. Ozrl se je in zagledal corbeilkega detektiva, ki ga je dohitel z namenom, da bi se priporočil njegovemu pokroviteljstvu; rotli ga je, naj ga vzame s seboj, zakaj bil je prepričan, da se razvije namah v njemu enakega mojstra, če bo delal le enkrat samkrat pod njegovim nadzorstvom. Gospod Lecoq je imel mnogo posla, preden se ga je odkrižal.
A končno sta vendar korakala z mirovnim sodnikom same po ulici.
»Pozno postaja,« je rekel oče Plantat. »Bi li hoteli še nocoj deliti z menoj mojo skromno večerjo in prenočiti pod mojo streho?«
»Zelo žal mi je, da moram odkloniti, gospod mirovni sodnik: nocoj moram biti v Parizu.«
»Zato,« je obotavljaje povzel stari mož, »zato, ker bi steno rad še govoril z vami... in vam povedal — —«
»Nekaj o gospodični Courtoisevi, ne li?«
»Da, načrt imam, ki se tiče nje; ali bi hoteli — —«
Gospod Lecoq je toplo stisnil njegovo desnico.

(Dalje prih.)

MALI OGLASI

PRODAJA:
POZOR AMERIKANCI IN PRIMORCI! Malo posestvo na Dolenjskem, nova enonadstropna hiša z gospodarskim poslopjem blizu kolodvoru. Pri hiši sadovnjak, njive in travnik, ob cesti in potoku. Vrlo rodovitna zemlja, nedaleč mali gozd in stelnik. Naslov v upravi lista. 555

VRTNARIJO, popolnoma urejeno. 2 orala dobrega vrta, na krasni legi, tudi za stavbišče zelo primerno. Celje, Ljubljanska cesta 23a. 554

MALO POSESTVO s hišo in vrtom na prometnem kraju, pripravno za kolarstvo obrt. Ponudbe z navedbo cene na Ivan Grašič, kolar, Trbovlje, p. Smlednik. 549

PSE, pristne ovčarje, dobre čuvaje S. Potočnik, Selenburgova ulica 6/L. 548

SLUŽBE:
MANIPULANTNI URADNIK vinske in spirituozne stroke, obenem izvrsten vinogradnik in kletar z dobro prakso in teoretično izobrazbo in dobrih izpričevalih išče, oziroma želi sprejeti dosedanje mesto h kakemu podobnemu podjetju, oziroma, kot vinogradnik in kletar h kakemu vinogradu. Pogoji malo stanovanje. Ponudbe se prosijo pod šifro »Vino in spirituoz« na upr. lista. 557

MLADA GOSPA želi vstopiti kot sotrudnica, blagajničarka ali družabnica v spec. trgovino v Ljubljani ali v Mariboru. Naslov v upravi lista. 544

ISČEM dobrega pomočnika za boljša dela. Hrana in stanovanje v hiši. Ivan Cerar, čevljar, Stob 54, Domžale. 543

PRODAJALKA, večna nemškega in slovenskega jezika, se sprejme takoj v večjo trgovino z mešanim blagom na dežel. Reflektira se le na dobro, zanesljivo moč. Naslov v upravi lista. 529

RAZNO:
KDO MI POSODI 25.000 dinarjev v svrhu otvoritve gostilne za dobo treh let proti primernim obrestim. Za kritje denarja izdam menice. Cenj. ponudbe se prosijo na upravo tega lista pod »Bančni uradnik«. 537

RAZPOLAGAM S KAPITALOM do 1 milijon kron ter želim vstopiti kot kompanjon v kako dobro idejo podjetje. Cenjene ponudbe pod »Sotrudnik — Irena« na upavo lista. 553

POZOR! KUPUJEM stare obleke, čevlje, pohištvo itd. Grem tudi na dom. Martin Drame, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 20. 556

Razno perilo za dame, gospode in deco priporočila trdka **A. & E. Skaberne** Ljubljana, Mestni trg št. 10.

L. Mikuš, Ljubljana Mestni trg 15
izdelovatelj **dežnikov** Na drobno! Na debelo!
ZALOGA **sprehajalnih palic.** Popravila točno in solidno.

Papirnice in trafike pozor! Preskrbite se hitro z letnimi novimi razglednicami! Ljubljanskih trgov, umetnikov delane in po nizki ceni. Kom. K 120.—, 400 kom. 440.—. Dobijo se v pisarni Zvezne tiskarne, Ljubljana, Wolfova ul. 1.

SLOVENSKA BANKA
Delniška glavnica: K 30.000.000.—
Rezerva: K 5.000.000.—
Obrestuje vloge po najvišji obrestni meri.
Izvršuje vse bančne posle zelo ugodno.
Centrala: v lastni palači Ljubljana, Stritarjeva ulica 9.
Podružnice: Novi Sad, Ljutomer, Dolnja Lendava.
Ekspozitura: Vrhnika.

MODELE ČEVLJEV v celih serijah iz lepenke, po modernih kopiranih oblikah ali ameriških oblikah izrezane, dobavljiva za tvornice obuvale in čevljarje. Apartne, elegantne oblike. Velikanska izbira novitet za vsako sezijo.
ZGORNJE DELE izdelujem iz od naročnika mi doposlanskega materiala prvovrstno, hitro in poceni. Posebna delazmožnost v montiranju zgornjih delov za **TOVARNE OBUVALA**, nakup, reparatura in prodaja **ČEV-LJARSKIH STROJEV**.
Zahtevajte prošehte od **RALPH F. RICHTER**, Subotica VI.
POUČEVANJE v vseh strokah moderne, mehanske izdelave obuvale.
ZAHTEVAJTE PROSPEKTE!

Prvovrsten pšenični zdrob, valjan jespreček prodaja
NAKUPOVALNA ZADRUGA, DUNAJSKA CESTA 33. Istotam se kupuje po najvišji dnevni :: ceni ajda, proso in krompir. ::

Proda se velika hiša z vrtom in stavbeno parcelo, ob vodi, tik kolodvoru, pripravna za vsako večjo obrt. Ponudbe pod »Silajna bodočnost«, pošto ležeče, Rajhenburg.

Išče se lokal primeren za kako trgovino, na razmeroma prometnem kraju. Ponudbe pod »lokal« na upravo lista.

Staro, lito železo kupujejo **Strojne tovarne in livarne, d.d. v Ljubljani.**

Novost za Jugoslavijo!
Ravnokar došlo nepremočljivo: Impregnirano blago za dežne plašče športne jopiče za dame in gospode kolesarske in avtomobilne jopiče, pelerine za šolarje
F. Potočnik krojačnica za dame in gospode Ljubljana, Selenburgova ulica 6.
Ustanovljeno l. 1896. Ustanovljeno l. 1896.
Mednarodni transport Antonije Biancheri & Co. POSTOJNA, Centrala: Ponteba. Podružnice: Postojna (Pošni predal 17); Villach (Pošni predal 15). Agenture: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.
Odpreda vsake vrste blaga. Specijalno odpreda živil in zaklane živine v katerikoli kraj.

Prodaja nepremičnin v najbolj prometni ulici ZAGREBA, sestojee iz: ene velike hiše na ulico, na dvorišču 2 novozgrajeni zgradbi za stanovanje in velika delavnica z električno razsvetljavo, dva velika dvorišča, velik vrt, električna železnica do hiše. — Ves prostor obsega 4200 m². Objekt se nahaja na izborni poziciji in je prikladen za veletrgovino gradbenega materiala, lesa, žita, sena itd. Donaša letno Din 175.000.— najemnine. Cena Din 875.000.—. Natančneje pri lastniku **J. PREBIL, ZAGREB, Nikoličeva ulica 10.**

Vsakovrstne obleke kemično čisti in barva v vseh nijansah tovarna **J. Reich, Ljubljana.**
Sprejemališče: Selenburgova ul. šte. 4.
Podružnice: Maribor, Zagreb, Kočevje, Novo mesto.

ŽIVINO govejo, prašiče, ovce itd. prevzema pod ugodnimi pogoji v komisijo. — Natančneje pojasnila pri tvrdki **J. SUCHARDA, veleklavničar, PRAG-KARLIN, ČSR.**

VRTNAR, krasno pesniško zbirko, ki je preložena v vse svetovne jezike, je založila v izbranem prevodu Dr. A. Gradnika Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg 8
Cena broširanemu izvodu Din. 16.—, vezanemu v papir Din. 20.—, v usnje krasno vezano Din. 30.—.